

6. Мизаль С. Львівська дизайнерська школа: становлення, проблеми, перспективи / С. Мизаль // *Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта: [зб. наук. праць]*. – Львів: Світ, 2000. – С. 387-393.
7. Прусь В. Сучасна дизайнерська освіта: досвід проблеми / В. Прусь // *Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта: [зб. наук. праць]*. – Львів: Світ, 2000. – С. 354-364.
8. Рубцов А. П. Вітчизняний дизайн: концепція розвитку / А. П. Рубцов, В. О. Свірко, В. В. Сьомкін // *Реклама і дизайн в умовах глобалізації вищої освіти та інформаційної інтеграції: [зб. наук. праць]*. – К: Інститут реклами, 2004. – № 3. – С. 234-243.

Пляко Д.А.
Криворізький державний
педагогічний університет

ПРОБЛЕМА ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ З РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Анотація. Стаття присвячена проблемі ефективного застосування модульного навчання з рейтинговою системою контролю знань.

Ключові слова: модуль, модульна оцінка, модульне навчання, змістовий модуль, рейтинг, модульно-рейтингова система контролю.

Анотация. Статья посвящена проблеме эффективного применения модульного обучения с рейтинговой системой контроля знаний.

Ключевые слова: модуль, модульная оценка, модульное обучение, содержательный модуль, рейтинг, модульно-рейтинговая система контроля.

Annotation. The article is devoted to the problem of effective application of the module teaching with the rating checking system of knowledges.

Key words: module, module estimation, module teaching, rich in content module, rating, module-rating checking system.

Постановка проблеми. Тема статті стосується виключно питання кількості балів відведених на фінальне оцінювання (фінальний іспит, залік, атестація), являючи собою зовсім нову і принципово відмінну модульно-рейтингову систему оцінки навчальних досягнень студентів яка сприятиме їх мотивації в навчанні, а роль фінального оцінювання являє собою додаткову можливість підвищити свій загальний рейтинговий бал.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями в галузі введення в навчальний процес кредитно-модульної системи займалися такі спеціалісти, як В.П.Безпалько, І.М.Богданова, А.А.Вербицький, І.А.Зязюк, О.П.Рудницька та ін.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у спробі систематизувати крітеріально-рівневу систему оцінювання навчальних досягнень студентів.

Результати дослідження. Сучасні вимоги, що висувуються до поліпшення системи освіти стали об'єктивною умовою переходу на більш високий рівень розвитку, введення рішень Болонської конвенції у навчальний процес. Суть полягає у формуванні загальноєвропейської системи ви-

шої освіти, названої Зоною європейської вищої освіти, яка ґрунтується на спільності фундаментальних принципів функціонування. Пропозиції, які виконуються в рамках Болонського процесу, зводяться в основному до шести таких ключових позицій:

- 1) введення двоциклового навчання;
- 2) запровадження кредитної системи;
- 3) контроль якості освіти;
- 4) розширення мобільності;
- 5) забезпечення працевлаштування випускників;
- 6) забезпечення європейської системи освіти.

Відкрита Зона європейської вищої освіти несе багатство позитивних перспектив, але потребує продовження зусиль для ліквідації бар'єрів і розробки рамок для викладання й навчання. У відносно новій системі освіти багато новизни і гнучкості може бути досягнуто через використання семестрів, кредитів і модулів. Сутність кредитно-модульної технології навчання полягає в тому, що студент більш самостійно або повністю самостійно працює над навчальною програмою, адаптованою до індивідуального навчання. Ефективність такого навчання безпосередньо залежить від поєднання контролюючої діяльності викладача та самоконтролю студента. Контроль для викладача є джерелом інформації про хід оволодіння студентом навчальним матеріалом, а для студента – це можливість критично оцінити свої досягнення та помилки і правильно організувати подальшу роботу. Найбільш повно цим вимогам відповідає модульно-рейтингова система контролю рівня знань, умінь і навичок студентів.

Упровадження в університеті модульно-рейтингової системи оцінки навчальних досягнень студентів сприятиме їх мотивації в навчанні, отриманні високої оцінки з кожного виду навчальної діяльності, самоконтролю та самокорекції своїх знань і умінь; перетворить контроль у дійову складову управління навчальним процесом. Модульне навчання з використанням рейтингової системи оцінювання дозволить більш об'єктивно оцінити підготовку кожного студента на певному етапі навчання. Для застосування модульно-рейтингової системи контролю розроблені схеми та окремі положення, які є першим кроком на шляху впровадження модульно-рейтингової системи контролю досягнень студентів в університеті. У них запропонована найпростіша модель, але й вона потребує значних організаційних та методичних зусиль професорсько-викладацького складу. Являючи собою зовсім нову і принципово відмінну систему оцінювання, потребує більш глибокого вивчення та вдосконалення. Не можна пробувати адаптувати її під стару вітчизняну п'ятибальну шкалу оцінювання, тому що в даному випадку мова йде не лише про оцінювання, а й про принципово іншу мотивацію студента, де студент з першого дня навчання по кожній дисципліні повинен мати повну інформацію про весь комплекс тем, завдань та кількості рейтингових балів за кожне завдання, за кожен змісто-

вий модуль і взагалі за семестр, рік, весь курс дисципліни. Саме тут з'являються деякі питання, які потребують роз'яснень, так наприклад, питання кількості балів відведених на фінальне оцінювання (фінальний іспит, залік, атестація).

Модуль, як відомо, це задокументована завершена частина освітньо-професійної підготовки (далі ОПП) (навчальна дисципліна, практика), що реалізується відповідними формами навчального процесу. Рейтинг – у перекладі з англійського слова “rating” означає “оцінка”, “ранг”, “шкала”. У нашому термінологічному розумінні – це сума набраних студентом балів за визначений термін і різні види навчальної діяльності при опануванні навчального матеріалу і подається у вигляді числового показника. Він відтворює якісні, динамічні зміни у підготовці студентів, дозволяє їх періодичне ранжування.

Виходячи з цього, модульно-рейтингова система контролю (МРСК) – це організаційно-методичні заходи з питань контролю за знаннями, уміннями і навичками студентів протягом усього терміну навчання в університеті.

Модульно-рейтингова система контролю базується на таких принципах:

- об'єктивність оцінювання – майже повністю виключає випадкову залежність від вдалої чи не вдалої відповіді студента на заліку або екзамені;
- індивідуальність оцінювання, яка полягає в оцінюванні всіх видів навчальної діяльності кожного студента;

- посилення зацікавленості студента, що полягає в оприлюдненні ранжування студентів за визначеним рейтингом та звільнення від підсумкового контролю;

- забезпечення гнучкості оцінювання, який полягає у здійсненні контрольних заходів - за гнучким графіком, який студент отримує на початку семестру і має можливість впливати на його корекцію при затвердженні індивідуального плану;

- обліковість поточної роботи студента, що полягає у виставленні балів за всі види навчальної діяльності, які потім враховуються при визначенні підсумкової оцінки за навчальну дисципліну.

Виходячи з цих понять та принципів, логічно зробити висновок про те, що нова система оцінювання навчальної роботи студентів та викладачів направлена на зменшення випадкових, не зовсім об'єктивних моментів, які можливі при застосуванні великої кількості балів щодо фінального оцінювання, потребує відведення 90% балів на поточну семестрову роботу і лише 5% балів відведено на фінальне оцінювання, як це робиться в провідних вищих навчальних закладах нашої держави та закладах європейської системи освіти.

Для забезпечення прозорості і відкритості проведення рейтингового оцінювання студентів в межах вищого навчального закладу розробляється інструкція, в якій обов'язково:

- визначається повний перелік елементів навчальної роботи студентів, за які вони отримують рейтингові бали;

- встановлюється порядок надання заохочувальних балів студентам за призові місця в олімпіадах, при підготовці доповідей на наукові конференції та іншу наукову роботу. Для цієї мети дозволяється використовувати до 10% балів, що виділяються на дисципліну.

Під час виставлення підсумкової оцінки за навчальну дисципліну заліковий кредит (100% = 100 балів) розподіляється для оцінювання в балах рівня, якості та обсягу знань, умінь та навичок студента відповідно до таких залікових модулів:

$$\begin{aligned} R &= A + B + C \\ 100 &= 15 + 80 + 5 \end{aligned}$$

A ($A_1 + A_2 + A_3$) – пізнавальна активність – max 15 балів.

B – контроль виконання модульного завдання - max 80 балів.

C – підсумковий контроль (фінальний іспит) - max 5 балів.

A – (max 15 балів) складається з:

A₁ – відвідування лекцій – 5 балів

A₂ – участь студентів у 100 % у лабораторно-практичних заняттях (за умов наявності поважних причин для пропуску занять) – 5 б.;

A₃ – виконання науково-методичних завдань (за будь-яке – 5 балів)

- проведення наукового дослідження, аналіз та оформлення його, у вигляді реферату, наукового повідомлення, огляду наукової літератури;

- участь у конкурсі, олімпіаді або виставці;

- підготовка наукової доповіді, статті, творчої роботи для участі у студентській науковій конференції;

- участь у розробці методичного забезпечення курсу.

B – (max 80 балів) :

Оцінка всіх модульних завдань визначається на основі розроблених кафедрою критеріїв (дослідження проводилось в рамках кафедр художньо-графічного відділення) та не повинна перевищувати 45 балів. Кількість модульних завдань може змінюватися відповідно до навчальної дисципліни.

Модульні завдання можуть включати:

- навчальні вправи;

- розробку форескізів;

- розробку ескізів;

- копіювальні навчальні завдання;

- навчально-творчі завдання.

(Для інших дисциплін: розрахунково-графічні завдання, графічні завдання, виконання завдання у електронному вигляді тощо)

C – фінальний іспит (max 5 балів)

Висновки. Системі професійної підготовки у вищих навчальних закладах необхідно бути спроможною адаптуватися до умов реального соціально-економічного середовища України. Для цього вона має володіти ви-

соким науково-освітнім потенціалом, мати систему організаційного, методичного, психологічного, програмного, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення. Процес перетворення системи вищої освіти України, виведення вітчизняної вищої школи на рівень світових стандартів і забезпечення усіх умов для гармонійного становлення кожного випускника як професіонала є досить тривалим і потребує вдосконалення.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Таким чином, з вищесказаного видно, що застосування кредитно-модульної системи навчання, відповідно до принципів Болонського процесу, є своєчасним і необхідним та висуває свої критерії оцінки якості. Проблема пошуку та впровадження у практику нових підходів вдосконалення професійної підготовки студентів вищих навчальних закладів є актуальною та потребує продовження дослідження, а отримані результати, матеріали і роботи можуть бути впроваджені у навчально-виховний процес.

Список використаних джерел

1. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / [упорядники: М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубіно, І. І. Бабин]. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
2. Закон України "Про вищу освіту".
3. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затверджене наказом Міносвіти України від 02.06.93р. - №161.
4. Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих навчальних закладів, затверджене наказом Міносвіти України від 15.07.96р. - № 245.
5. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців, затверджене наказом Міносвіти і науки України від 23.01.04р. - № 48.
6. Текст Болонської декларації. – Інтернет-ресурс: <http://donetsk.ua/Rossian/bologna.html>.

Попова І. І.

**Київський національний
університет технологій та дизайну**

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ІЗ ЗАГАЛЬНОХУДОЖНІХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ

Анотація. Вивчення загальнохудожніх дисциплін є важливою складовою якісної професійної освіти майбутніх спеціалістів дизайнерського профілю. Досліджено педагогічні умови організації самостійної (поза аудиторної) роботи студентів мистецьких спеціальностей. Висвітлено шляхи підвищення ефективності вивчення загальнохудожніх дисциплін за рахунок організації результативної самостійної роботи студентів.

Ключові слова: самостійна робота студентів, педагогічні умови організації самостійної роботи студентів, результативна самостійна робота студентів.

Анотация. Попова И.И. Особенности организации самостоятельной работы студентов по общехудожественным дисциплинам в системе подготовки дизайнеров. Изучение общехудожественных дисциплин является важной составляющей качественного профессионального образования будущих специалистов дизайнерского профиля. Исследованы педагогические условия организации самостоятельной работы студентов художественных специальностей. Отражены пути повышения эффективности изучения общехудожественных дисциплин за счет организации результативной самостоятельной работы студентов.

Ключевые слова: самостоятельная работа студентов, педагогические условия организации самостоятельной работы, результативная самостоятельная работа студентов.